

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym – Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Justyna Andrzejczak

Sędziowie: SSO Małgorzata Susmaga

SWSO Wojciech Wierzbicki /spr./

Protokolant: sekr. sąd. Agnieszka Popławska

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2017 r.

sprawy **W. P.**

z oskarżenia prywatnego P. J.

o przestępstwo z art. 216 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 29 września 2017 r. w sprawie sygn. akt II K 326/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie 1 obniża wymiar orzeczonej kary grzywny do 30 (trzydziestu) stawek dziennych;
2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;
3. kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze obciąża oskarżonego i wymierza mu opłatę w wysokości 60 zł za obie instancje.

Wojciech Wierzbicki Justyna Andrzejczak Małgorzata Susmaga

Sygn. akt XVII Ka 1446/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem wydanym w dniu 29 września 2017 roku w sprawie o sygnaturze akt II K 326/17 Sąd Rejonowy w Lesznie uznał oskarżonego W. P. za winnego tego, że w okresie od 1 lipca 2014 roku do 28 lipca 2014 roku w G. zamieszczał na stronie internetowej(...)obraźliwe i znieważające osobę P. J. wpisy powszechnie uznawane za znieważające i tak w dniu 3 lipca 2014 r. zamieścił wpisy o treści „z domu rodzinnego (...)”; „A. dobrze, że ostrzegłaś mnie przed stadem S.”, „Jeśli założą mi kolejną sprawę, to będę miał możliwość widywania częściej – (...), córeczkę P. i jej męża K. całego stada. Nie mogę nie opisać faktu wykrzywionych gęb; (...)(...) p.o. Prezesa P. (...) Wary im (te górne też) opadły i ... fiut bombki strzelił”, a w dniu 28 lipca 2014 r. zamieścił wpis o treści „p.o. Prezesa P. N. z klanu G. i męża K. zawsze obstawiona jest, co najmniej dwoma ”psami” ochronnymi”, tj. popełnienia przestępstwa z art. 216 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 216 § 2 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę 50 stawek dziennych grzywny, ustalając

wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres 2 lat próby.

Nadto na podstawie art. 72 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Sąd zobowiązał oskarżonego do przeproszenia pokrzywdzonej P. J. poprzez zamieszczenie przez 30 dni na stronie internetowej (...) oraz na drzwiach zewnętrznych sekretariatu budynku (...) ul. (...) w G. na okres 30 dni oświadczenia o następującej treści: „Ja niżej podpisany W. P., przepraszam Panią P. J. za umieszczenie na stronie internetowej (...) w okresie od dnia 1 lipca 2014 r. do 28 lipca 2014 r. wpisów znieważających Jej osobę” w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się wyroku, zaś na podstawie art. 216 § 4 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz Fundacji (...) ul. (...), (...)-(...) T. – na leczenie i rehabilitację A. S. (2) nr KRS (...) nawiązkę w wysokości 1.000 złotych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł oskarżony, zarzucając w szczególności naruszenie art. 31 § 1 k.p.k. i art. 35 § 1 k.p.k. – naruszenie właściwości miejscowej sądu, art. 6 k.p.k. i art. 444 § 1 i 2 k.p.k. poprzez brak pouczenia o możliwości złożenia wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu celem złożenia apelacji, oraz art. 167 § 1 k.p.k. i art. 170 § 3 k.p.k. poprzez „wyłączenie przesłuchania świadków z wniosku oskarżonego”, jak również naruszenie zakazu reformationis in peius, w konsekwencji wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd właściwy miejscowo, ewentualnie odstąpienie od ukarania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja w większości okazała się bezzasadna.

Na wstępie należy stwierdzić, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe. Uzyskany w ten sposób - nie wymagający jakiegokolwiek uzupełnienia - materiał dowodowy Sąd rzetelnie, wszechstronnie i obiektywnie rozważył wyciągając trafne, zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, logiczne wnioski. Swoje stanowisko Sąd Rejonowy wyczerpująco i przekonująco uzasadnił.

Oskarżony nie kwestionował tego, że będąc administratorem forum (...) w G.” na stronie internetowej (...) zamieszczał w okresie od 1 lipca 2014 r. do 28 lipca 2014 r. uznane za obraźliwe i znieważające P. J. wpisy objęte zarzutem. Trafnie przy tym Sąd pierwszej instancji uznał, że wypowiedzi oskarżonego pod adresem oskarżycielki miały charakter znieważający. W szczególności odnosiły bowiem P. J. i jej najbliższych do postaci, które są postaciami negatywnymi, dążącymi do złego celu lecz nie potrafiącymi go osiągnąć z powodu swej nieporadności, cechujące się karykaturalną fizjonomią, i w efekcie wzbudzającymi śmieszność. Oskarżony w oczywisty sposób drwił zatem z pokrzywdzonej. Nic dziwnego, że żyjąc w stosunkowo niewielkiej społeczności P. J. miała wrażenie, że wszyscy się z niej śmieją. Poza tym – odczuwała zwyczajny żal, przykrość. Słusznie także Sąd Rejonowy uznał, że określenia użyte przez oskarżonego wykluczały merytoryczną polemikę a oskarżycielka nie będąc osobą publiczną i nie prowadząc działalności politycznej, społecznej czy medialnej nie zrzekła się bynajmniej swego prawa do prywatności. Natomiast oskarżony swoje wypowiedzi zamieszczał na otwartym forum internetowym. Sprawstwo i wina oskarżonego W. P. były zatem oczywiste.

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy stwierdzić, iż Sąd Rejonowy w Lesznie nie naruszył właściwości miejscowej, gdyż sprawę przekazano mu na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 9 października 2015 r. sygn. IV Ko 92/15 podjętego w trybie art. 36 k.p.k. Dlatego też uchylając poprzedni wyrok skazujący Sąd Okręgowy w Poznaniu przekazał sprawę do ponownego rozpoznania właśnie Sądowi Rejonowemu w Lesznie. Na marginesie – naruszenie właściwości miejscowej nie stanowi bezwzględnej przyczyny odwoławczej.

Oskarżony nie został też pozbawiony prawa do obrony. Już po raz drugi podniósł bowiem (poprzednio – w apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 17 maja 2016 r. sygn. akt II K 705/17 – następnie uchylonego), że nie pouczone go o prawie złożenia wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu celem sporządzenia apelacji. Abstrahując już od tego, czy z pouczenia przesłanego oskarżonemu wraz z odpisem wyroku z uzasadnieniem nie wynikała możliwość wnoszenia o wyznaczenie obrońcy z urzędu – co najmniej od 7 listopada 2016 r., tj. od dnia podniesienia takiego zarzutu po raz pierwszy w poprzedniej apelacji oskarżony miał już wiedzę o tym, że może złożyć wniosek o wyznaczenie

mu obrońcy z urzędu. Podniesienie takiego zarzutu w apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 29 września 2017 r. stanowiło zatem oczywiste nadużycie.

Sąd pierwszej instancji rzeczywiście oddalił wniosek dowodowy oskarżonego o przesłuchanie trojga świadków, jednak uczynił to zgodnie z dyspozycją art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. Oskarżycielka prywatna miała prawo zmodyfikować zarzut i tak właśnie uczyniła, a wobec tego przesłuchanie kolejnych osób na okoliczności dotyczące czynu, który nie stanowił już przedmiotu rozpoznania Sądu, stało się zbędne.

Błędny okazał się także zarzut, jakoby orzeczenie nawiązki w zaskarżonym wyroku naruszało zakaz reformationis in peius. W uchylonym wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 17 maja 2016 r. sygn. akt II K 705/17 orzeczono dwie nawiązki – na podstawie art. 212 § 3 k.k. na rzecz Fundacji (...) w T. oraz na podstawie art. 216 § 4 k.k. – na rzecz pokrzywdzonej (obie w kwotach 1.000 złotych). Wyrokiem z dnia 29 września 2017 r. sygn. akt II K 326/17 Sąd Rejonowy w Lesznie przypisał oskarżonemu W. P. popełnienie jednego przestępstwa – z art. 216 § 2 k.k. i właśnie na podstawie art. 216 § 4 k.k. (a więc tak, jak w uchylonym wyroku) orzekł (już tylko jedną) nawiązkę w kwocie 1.000 złotych. Bez znaczenia z punktu widzenia zakazu reformationis in peius było to, na czyją rzecz nawiązkę tą zasądzono (tj. że nie na rzecz pokrzywdzonej, lecz na rzecz Fundacji (...) w T.).

Natomiast słusznie oskarżony postulował w swojej apelacji złagodzenie kary do wysokości orzeczonej w poprzednim (uchylonym) wyroku. Wtedy bowiem za przestępstwo z art. 216 § 2 k.k. wymierzono oskarżonemu karę 30 stawek dziennych grzywny (natomiast za przestępstwo z art. 212 § 2 k.k. i art. 216 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. – 50 stawek dziennych grzywny, i w konsekwencji jako karę łączną – 70 stawek dziennych grzywny). Wobec rezygnacji ze ścigania za przestępstwo z art. 212 § 2 k.k. Sąd miał prawo – bez naruszenia zakazu reformationis in peius – zawrzeć w opisie czynu z art. 216 § 2 k.k. wszystkie te elementy objęte poprzednimi dwoma opisami, które nosiły cechy znieważenia. Wszakże nowo wymierzona kara za przestępstwo znieważenia nie mogła być wyższa aniżeli kara za samo przestępstwo z art. 216 § 2 k.k. orzeczona w wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 17 maja 2016 r. sygn. II K 705/15. Dlatego Sąd Okręgowy w Poznaniu zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie 1. obniżył wymiar orzeczonej kary grzywny do 30 stawek dziennych. Orzeczona kara grzywny, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, obwarowana zobowiązaniem probacyjnym do przeproszenia pokrzywdzonej oraz obostrzona wyważoną nawiązką jest wystarczającą, ale jednocześnie konieczną reakcją na przestępstwo popełnione przez oskarżonego W. P.. Tak ukształtowane szeroko pojęte rozstrzygnięcie o karze jest adekwatne do wszystkich okoliczności czynu i ma szansę osiągnąć wszystkie cele stawiane przed karą, począwszy od sprawiedliwej odpłaty za przestępstwo, poprzez cele zapobiegawcze (osiągnięciu których najpełniej posłuży właśnie nawiązka) i wychowawcze (które z kolei pomoże osiągnąć obowiązek przeproszenia pokrzywdzonej), aż po cele w zakresie społecznego oddziaływania, przywracając pokrzywdzonej naruszone przestępstwem poczucie sprawiedliwości oraz uświadamiając osobom, które – zwłaszcza za pośrednictwem Internetu – miały styczność z tą sprawą, że każdy przejaw tzw. mowy nienawiści może skutkować odpowiedzialnością karną, zaś Internet wcale nie musi zapewniać anonimowości, w obliczu której sprawca pozostanie bezkarny.

Na marginesie należy wskazać, że kodeks karny, w przeciwieństwie do kodeksu wykroczeń, nie przewiduje – postulowanej przez oskarżonego w jego apelacji – kary nagany.

Dlatego w pozostałym zakresie Sąd Okręgowy w Poznaniu utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

W ostatnim punkcie rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. obciążył oskarżonego kosztami procesu za postępowanie odwoławcze i na podstawie art. 7 w zw. z art. 8 Ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tj. Dz. U. z 1983 r., Nr 49 poz. 223 z późn. zm.) wymierzył mu opłatę za drugą instancję w minimalnej kwocie 60 złotych.

Wojciech Wierzbicki Justyna Andrzejczak Małgorzata Susmaga